

Spectandum

* wat bekeken moet worden

Sinds kort is in Leuven (België) een nieuwe kunstkamer geopend: Spectandum (Latijns voor ‘wat bekeken moet worden’). Het is zeker geen galerij in de courante betekenis van het woord, dus geen vitrines aan de straatkant of opvallende reclameborden, geen vaste openingsuren, enkel blinde muren aan de buitenkant.

Des te intrigerender is de binnenkant. De initiatiefnemer is Guy Kuypers die na het eindigen van zijn beroepsleven volop gaat voor zijn passie en zijn uitzonderlijke collectie nu beetje bij beetje deelt.

Natuurhistorische antiquiteiten

Het begon allemaal toen hij zowat 35 jaar geleden op de brocantemarkt Porte de Clignancourt te Parijs op een vitrine vol exotische vogels stootte uit de tijd van Napoleon III. Dit werd de aanzet van een natuurhistorische verzameling van opgezette vogels, vlinders en didactische objecten daterend van het einde 19de en begin 20ste eeuw. De collectie natuurhistorie bestaat niet alleen uit losse stukken, maar grotendeels uit diorama's van de hand van o.a. Ward, Spicer en Hole. De vitrines zelf komen vaak uit musea of universiteitsgebouwen. Spectandum beperkt zich niet tot het 'bezienswaardige', voeg daar maar 'examinandum' aan toe ("wat onderzocht moet worden"). Voorbeeld hiervan is een grondige studie van een anatomisch model van een gorilla door Dr. Auzoux uit 1889. Dit uitneembare model was in zeer slechte staat, maar werd over een periode van een jaar grondig gerestaureerd. Een video van een half uur geeft de stapsgewijze hergeboorte van het object weer (zie de website).

Ethnografica

De nadruk ligt op Congo, Nigeria en Kameroen. Aan vele objecten is een verhaal verbonden zoals de spiegelfetisj van de Yombe. Een oud collectienummer kon niet geïdentificeerd worden tot etnologue Els de Palmenaer van het MAS opheldering bracht. 'Is het beeld 234 mm hoog en heeft het een inventarisnummer 421?' was in eerste instantie haar vraag. De zoektocht naar de provenance bracht haar naar een schets die Frans Olbrechts van dit stuk had

gemaakt en dat in 1937 werd tentoongesteld in Antwerpen. De schets was in het bezit van het MAS. Voor een verzamelaar is het altijd een opwindend gevoel om de herkomst van een werk zo exact te kunnen documenteren. Opvallend is de vrij spitse onderkin en de zware spiegelkast. Enkele magische toevoegsels (huid, stof) zijn nog aanwezig.

Een ander merkwaardig stuk is een ivoren object met lederen band. Het zou om een penishouder gaan. Nog nooit gehoord van penishouders in Congo zal u zeggen en bovendien is de lederen band van gelooid leder, ook iets wat totaal ongebruikelijk was. Toch werd de authenticiteit van dit unieke stuk door experts bevestigd (o.a. M. Felix). Verrassend is ook een groep van twintig Mudzini-grafbeelden van de Bembe, daterend uit midden vorige eeuw. Eerder decoratief, maar wel indruk-

wekkend en amusant door variatie in houding, gezichtsuitdrukking en kleurrijke stoffen: een haast carnavaleske groep.

Rariteitenkabinet

Niet alleen natuurhistorie en tribale kunst, maar ook schilderijen, beeldhouwwerk, architecturale artefacten en curiosa vullen de sfeervolle ruimte in het historische en pas gerenoveerde pand.

De presentatie trekt die lijn door. Geen verzameling koele strakke sokkels met daarop een object. Nee, antieke vitrines en metershoge boekenkasten met een subtiele belichting, verdeeld in kleine kabinetjes. De verzameling is gegroeid uit eigen interesse en passie voor schoonheid, raadselachtigheid en exclusiviteit, niet met het inzicht een galerist te worden. Dat maakt wellicht de collectie zo persoonlijk en eerlijk.

Binnen het eclectisch aanbod is het voor verzamelaars makkelijker een keuze te maken en is de stap van Europees decoratief object naar etnografica en curiosa ook eenvoudiger. Bij veilinghuizen herkennen we eveneens deze trend om een mix te brengen van hedendaagse kunst, design en tribale kunst. Verzamelen in de diepte in een klein nichegebied wordt een uitzondering. Het heeft ook te maken met een nieuwe aankoopcultuur. Vroeger was het verzamelen vaak passie of hobby van de man, iets voor in zijn werkkamer of 'mancave'. Tegenwoordig wordt de aankoop meer en meer gemaakt door man en vrouw samen. Het decoratieve element is vaak doorslaggevend eerder dan de zoektocht naar betekenis en ritueel gebruik.

Wisselende thema's

Verwacht bij een bezoek geen grote open zalen, u komt terecht in de intimiteit van een oude patriëciërs woning met alle kenmerken van dien: houten vloeren, hoge plafonds, weinig raampartijen. De sfeerbelichting versterkt de magische sfeer. Men komt binnen in een overvloed aan indrukken: barokke schilderijen en beeldhouwwerk, een woud aan antieke opgezette vogels en groepjes tribale voorwerpen.

Het opzet van Spectandum is om regelmatig met wisselende thema's te komen. Eén van deze thema's bestaat uit een mooie collectie kralenbeelden, maskers, beelden en rituele voorwerpen, voornamelijk uit Kameroen

Een ander thema wordt gevormd door helm- en opzetmaskers uit het Cross-Rivergebied Nigeria – Kameroen.

Ook Azië en China behoren bij het verzamelgebied. Zo wordt een thematische presentatie van opiumpijpen in het vooruitzicht gesteld.

In een annex is ook een verzameling ondergebracht met kleinere objecten, tribale kunst en diverse curiosa, in een meer bescheiden prijsklasse met het opzet: ook beginnende verzamelaars te kunnen overtuigen om een eigen 'wonderkamer' op te bouwen.

Spectandum is enkel open op afspraak en liefst voor kleine groepen van maximaal zes personen. Meer info: Spectandum, Vismarkt 16, 3000 Leuven (België)

contact@spectandum.com

www.spectandum.com

Boven: Opzetmaskers uit het Cross-Rivergebied in Nigeria en Kameroen.
Links: Groep van twintig Mudzini-grafbeelden van de Bembe, Congo.
Linksonder: Attributen van opiumgebruikers.
Rechtsonder: Kralenbeeld van de Bamileke uit Kameroen.

